

Z p r á v a
o zahraniční služební cestě na zasedání regionální sekce INSARAG
Afrika/Evropa v Tunisku ve dnech 26. až 29. dubna 2004

1. Místo, termín, subjekty jednání

Ve dnech 26. až 29. dubna 2004 proběhlo v Hammametu v Tunisku zasedání regionální sekce Afrika/Evropa Mezinárodní poradní skupiny pro vyhledávací a záchranné operace INSARAG, které se za Českou republiku účastnil:

npor. Ing. Roman Franci, pracovník oddělení IZS MV-generálního ředitelství HZS ČR.

Časový přehled zahraniční cesty a jednání:

- Odlet z Prahy dne 24. dubna 2004 ve 13.05 hodin do Tunisu s přestupem v Paříži.
- Přílet do Tunisu dne 24. dubna 2004 v 17.40 hodin, transfer do Hammametu, ubytování v hotelu ve večerních hodinách.
- Program zasedání byl zahájen dne 26. dubna 2004 v 19.00 hodin uvítacím proslavem organizátorů a ukončen dne 29. dubna 2004 v 17.00 hodin.
- Odjezd z Hammametu dne 30. dubna 2004 v 5.45 hodin autobusem na letiště v Tunisu, odlet v 7.55 hodin s přestupem v Paříži.
- Návrat do Prahy dne 30. dubna 2004 v 17.35 hodin.

2. Účel cesty, průběh, výsledky jednání

Zasedání regionální sekce INSARAG Afrika/Evropa pořádal v tomto roce Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí Organizace spojených národů (UN-OCHA) společně s vládou Tuniska.

Účelem tohoto jednání bylo:

- vyhodnocení zkušeností z průběhu mezinárodních vyhledávacích a záchranných operací po nedávných zemětřeseních v Íránu a Maroku,
- stanovení hlavních bodů při zdokonalování metodologie INSARAG,
- diskuse o implementaci Rezoluce Valného shromáždění OSN č. 57/150 ze dne 16. prosince 2002 a její uplatnění v rámci mandátu INSARAG,
- zhodnocení výsledků předchozích regionálních zasedání a stávajících projektů a aktivit INSARAG,
- vytvoření pracovního plánu regionální sekce INSARAG na období 2004/2005.

Průběh a výsledky jednání:

Konference byla oficiálně zahájena dne 27. dubna 2004 úvodními projevy pana *Moncefa Belkhira*, generálního ředitele tuniské civilní ochrany pana *Gerharda Putman-Cramera*, zástupce ředitele Výboru pro koordinaci humanitárních záležitostí Organizace spojených národů (UN-OCHA) a pana *Toniho Frische*, předseda organizace INSARAG.

Z následného programu vybírám několik nejpodstatnějších informací.

- Zkušenosti ze zdolávání následků zemětřesení v íránském Bamu:

- íránská delegace informovala účastníky konference o skutečnosti, že loňské zemětřesení v Bamu bylo prvním zemětřesením v hustě obydlené oblasti na území státu. Írán tedy nemá vyvinutý žádný mechanismus pro zvládání následků zemětřesení a íránští představitelé požádali UN-OCHA o pomoc s přípravou na další možnou podobnou katastrofu,
 - protože oficiální UNDAC team sestavený UN-OCHA byl zdržen na 14 hodin v Teheránu, ukázalo se jako velikou výhodou, že několik vyškolených a vycvičených členů systému UNDAC bylo součástí zahraničních USAR jednotek a mohli na přechodnou dobu provést potřebné úkony, jako sestavit a aktivovat recepční centrum pro příjem zahraniční pomoci a OSOCC,
 - ve webovém informačním systému VirtualOSOCC byly prokazatelně včas informace o tom, co je v Íránu potřeba a naopak, co není. Na VirtualOSOCC by se rychle po vzniku mimořádné události měly objevit veškeré informace, co kdo má, jako např. mapy oblasti, předpokládaná podoba trosek apod. To mj. pomůže i identifikovat potřebné složení USAR jednotek, případně rozhodnout, že se nejedná o věc masového nasazování záchranných jednotek, ale spíše o potřeby humanitárního charakteru (voda, deky ...). Další sdílené informace jsou např. informace o vyslání pomoci, o průběhu pomoci v postižené oblasti na základě informací od velitelů záchranných jednotek.
 - kritika byla v diskusi vyjádřena vůči tlaku masmédií na ty, kteří o pomoci rozhodují ve směru k nasazování záchranných jednotek, i když ve skutečnosti jsou více potřebné jiné komodity. Masmédia a vlády pomáhajících států si musí uvědomit reálné skutečnosti a zvažovat je více nežli zalíbení se veřejnosti a zviditelnění se. K tomu lze využít právě VirtualOSOCC, kde tyto reálné skutečnosti jsou zveřejňovány. Při práci s nimi v jednotlivých zemích je třeba je analyzovat a správně interpretovat při rozhodovacím procesu,
 - íránská delegace doporučila, aby všichni aktéři v místě katastrofy akceptovali vedoucí koordinační úlohu UN-OCHA,
 - kritika nedostatečné kvality a vybavení styčných důstojníků,
 - vedoucí íránské mise UNDAC teamu pan *Jesper Lund* z UN-OCHA diskusi uzavřel upozorněním, že takovéto zemětřesení v Íránu bylo jediné, od nynějška nelze vše dělat podle tohoto zemětřesení, příští bude zase jiné, s jinými parametry a jinými problémy, které musí být zváženy v počáteční fázi po zemětřesení, tudíž ne vše připravovat na typ zemětřesení, jaký byl v Bamu,
 - registrační formulář jednotky by měl být připraven už při přiletu/příjezdu do postižené země.
- Další informace:
 - existuje aktivita EU sestavit databázi map, která by měla být během následujících 20 měsíců kompletní,
 - zatím neověřenou informací je možnost získání bezplatného přístupu k satelitním snímkům na základě dohody s provozovatelem LANDSAT,
 - existuje Internetová databáze na <http://www.world-housing.net>, s popisem základních způsobů konstrukčních postupů a materiálů používaných při stavbě budov v jednotlivých regionech světa náchylných k seismické činnosti,
 - je třeba dopracovat zásady klasifikace záchranných jednotek. Výstavba kapacit záchranných jednotek pokročila kupředu v poslední době, tzn., že země se časem naučí (a některé to již dělají), žádat o zcela konkrétní specifickou pomoc na základě klasifikace. Stejně jako jsou např. klasifikována vodní

čerpadla a při povodních země žádají o určitý typ čerpadel s určitým průtokem, mohou země žádat o určitý typ USAR jednotek,

- v lednu r. 2005 se v Arménii uskuteční cvičení s námětem zdolávání následků po zemětřesení,
- koncem r. 2004 nebo začátkem r. 2005 je také plánováno cvičení v Izmitu v Turecku,
- proces revize INSARAG Guidelines stále probíhá. Veřejná diskuse proběhne na zasedání managementů USAR jednotek v Singapuru v září r. 2004. Po ukončení revize bude nutné INSARAG Guidelines přeložit do češtiny a jazykově upravit,
- diskutována otázka, zda neuzavřít ve shodě s Rezolucí Valného shromáždění OSN č. 57/150 bilaterální dohody se zeměmi, ve kterých je reálné nebezpečí vzniku zemětřesení (Alžírsko, Maroko, Turecko ad.)

Lze konstatovat, že účel zasedání a účasti české delegace na něm byl splněn.

3. Úkoly, které z jednání vyplynuly a návrh na jejich zabezpečení

Hlavní úkoly, které vyplynuly z jednání pro českou stranu:

- Provést analýzu a zvážit možnost zapojení českých expertů (např. předurčených styčných důstojníků HZS ČR) do systému UNDAC. Zapojení do systému UNDAC by bylo spojeno s určitými finančními náklady, proto by rozhodnutí muselo učinit vedení resortu.
- Zajistit přístup USAR jednotky nasazené v zahraničí k VirtualOSOCC prostřednictvím Internetu.
- Vysílat velitele USAR jednotky a předurčené styčné důstojníky HZS ČR na kurzy do zahraničí k získání nezbytných znalostí a zkušeností v oblasti řešení mezinárodních záchranných operací.
- Nadále se zúčastňovat setkání pořádaných organizací INSARAG a provádět implementaci nových poznatků z tohoto pole do národních předpisů a metodik. Dle obdržených informací další jednání proběhnou:
 - jednání managementů USAR jednotek 22.-24.9.2004 v Singapuru,
 - konference regionální sekce INSARAG 26.-28.4.2005 v Ženevě,
 - OSOCC kurz v r. 2005 ve Finsku.
- Sledovat proces revize INSARAG Guidelines a po ukončení revize tyto nechat přeložit k zajištění toho, aby česká USAR jednotka byla připravována na operace v mezinárodním prostředí ve shodě s mezinárodně dohodnutými zásadami.

4. Nedostatky a problémy, které se v průběhu akce vyskytly

V průběhu zahraniční služební cesty se nevyskytly žádné problémy. Celkové náklady na cestu byly 34 264,- Kč.

5. Získané písemné materiály, údaje, náměty

Během zasedání nebyly mezi účastníky konference distribuovány žádné odborné materiály.

Zkušenosti ze služební cesty budou využity zejména pro práci při přípravě české USAR jednotky na zapojování do mezinárodních záchranných operací, při vlastním zapojování a také při případném přijímání záchranné pomoci ze zahraničí na území České republiky.

6. Návrhy na další postup v jednání se zahraničními partnery

Doporučuji, aby MV-generální ředitelství HZS ČR zůstalo v aktivním kontaktu s UN-OCHA za účelem dalšího zkvalitnění podmínek při zapojování do mezinárodních záchranných operací a při přípravě na tyto situace a podílelo se na jeho aktivitách.

V Praze dne 5. srpna 2004

Zpracoval: npor. Ing. Roman Franci